

Marjo Matikainen-Kallström
Euroopan parlamentin jäsen
mmatikainen@europarl.eu.int

Haparoiden kohti tietoyhteiskuntaa

■ Julkisen sektorin asiakirjojen saatavuudesta ja niiden kaupallisesta hyödyntämisestä käydään Euroopassa kovaa vääntöä. Poliitikot ja virkamiehet mieltävät, tulisiko asiakirjoja julkaista internetissä sähköisessä muodossa ja onko julkisyhteisöillä velvollisuutta jakaa tietojaan ilmaiseksi kaikille niitä tarvitseville kansalaisille.

Suomessa on jo saanut tottua siihen, että monet arkipäiväiset asiat hoituvat sujuvasti netissä. Pidän erittäin tärkeänä, että julkinen sektori näyttää mallia matkallamme tietoyhteiskuntaan. Julkiset asiakirjat ovat nimenomaan sitä järkevää ja mielekästä sisältöä, josta varsinkin langattomien palveluiden yhteydessä usein niin paljon puhutaan. Erilaiset kaavakkeet ja lomakkeet on laitettava nettiin. Kyllä käyttäjiä sitten ilmaantuu eri sovellutuksille, kunhan mielekästä tekemistä löytyy. Pelkkien hauskojen kuvien tilaaminen kännykkään ei jaksa ainakaan minua innostaa.

Toinen kiistakysymys on se, kuinka paljon julkiset tahot saavat palveluistaan laskuttaa, vai saadaanko rahaa periä ollenkaan.

Julkiset asiakirjat kuuluvat yleishyödyllisinä palveluina kaikille. Verovaroin ylläpidettävät virastot ja asiantuntijaorganisaatiot ovat velvollisia tekemään sitä työtä, jota varten ne alunperinkin perustettiin: palvelemaan rahoittajajoukkoa eli veronmaksajia. Peruspalveluista, -materiaalista ja -aineistosta on oltava mahdollisuus periä kulut.

Asia muuttuu toiseksi, kun aletaan puhua yksittäisille asiakkaille tai kansalaisille tuotettavista räätälöidyistä palveluista. Nämä ovat tyypillisiä maksupalveluja, joista julkisen sektorin on voitava periä korvausta. Räätälöity palvelu voi sisältää suunnittelu- ja valmistelutyötä esimerkiksi kartan tuottamiseksi autosuunnistuskilpailuun.

Myös perustietojen yhdistely asiakkaan erikseen toivomalla tavalla, esimerkiksi tilastokatsauksen laadinta, on räätälöity palvelu. Tällöin on kohtuullista, että asiantuntijatyötä tekevä viranomaistaho perii normaalien markkinatalouden lakien mukaiset korvaukset palveluistaan. Asiantuntijaorganisaatioiden osaamisen ylläpitäminen, kehitystyö ja uuden tekniikan kehittäminen on mahdollistettava joko verovaroista tai maksullisista palveluista.

Toinen kiehumispiste parlamentin täysistuntoviikolla on ollut tietokoneella toteutettujen keksintöjen eli niin sanottujen softapatenttien patenttilainsäädännön valmistelu. Kansalaispalautetta patentointia vastaan on tullut paljon.

Jos suuret yritykset voivat rutiininomaisesti patentoida pienimmätkin tekniset edistysaskeleet, kehitys alalla saattaa hidastua. Parlamentin käsittely asiassa on tältä erää ohi. Neuvoston käsittelyn jälkeen myöhemmin talvella näemme EP:n toisessa käsittelyssä, saavatko kaikki kukat kukkia vai nyhdetäänkö osa juurineen irti.

Molemmilla yllämainituilla ehdotuksilla on tarkoitus toteuttaa Lissabonissa määrätty kuuluisat tavoitteet kilpailukykyisimmän tietopohjaisen talousalueen luomisesta. Vapaan liikkuvuuden Euroopassa kansalaisilla ja yrityksillä on oltava selvät sävelet siitä, mitä asiakirjoja on mistäkin saatavilla ja mihin hintaan. Emme voi myöskään liikaa rajoittaa uusien innovaatioiden kehittämistä kahlitsemalla niitä raskaan patentoimisjärjestelmän alle. □